

13
1961

ప్రవర్తన

ఎద్దులు మాటలు
పోలిస్టుల విషయం

ఇంద్రజిత్ కెరుగులు
ఇంద్రజిత్ కెరుగులు,
పత్రికలు లేచుటానికి
ఒకాళించాడు.

క్రమబద్ధమాద
సాధ్యతా కావలింపు
క్రమబద్ధమాద కావలింపు

No 15 తాపికలు వారానికి 1961

ప్రవర్తన

ప్రాణికాలు XXXIX అంగం, శుభేం 20 ఫెబ్రవరి

რესპუბლიკის ზოგიერთ საწარმოში ჭერ კიდევ
დგილი აქვს წუნდებული პროდუქტის გამოშვებას.

ნახ. ჯ. ლოლუახი

იქნებ იცნონ მათ მიერ გამოშვებული პროდუქტია.

იყო დრო, როდესაც დაწყე-
ბითი სკოლის მაცწავლებელი
გაღიმებული ეკითხებოდა სკო-
ლაში პირველად მოსულ და
მერხებზე ბარტყებივით შემო-
მსხდარ გაბრუებულ მოსწავ-
ლებს:

— აბა, ბავშვებო, ვინ შეტ-
ყვის, რა გვაძლევს რძეს?

— რძეს გვაძლევს როხა! —
ყვირდნენ მიხვედრილი და
გახარებული მოსწავლები.

— ყოჩაღ, ყოჩაღ, ბავშვე-
ბო! — უთათუნებდა ბავშვებს
ლოკაზე ხელს არანაკლებ გა-
ხარებული მასწავლებელი და
მორიგ შეკითხვაზე გადადიო-
და.

ეს იყო დიდი ხნის წინათ,
ახლა სულ სხვა დროა, დღეს
ქანახშირიდან ბამბას იღებენ
და საყოველაოდ ცნობილი
თევზისი, — ძროხა რძეს გვაძ-
ლევს, — იმდენად სასაცილოა
და პრიმიტიული, რომ ძალაუ-
ნებურად გვიხდება საკონსულ-
ტაციო ფელეტონის გამოქვე-
ნება იმ მოქალაქეთა საყურად-
ღებოდ, რომლებიც ჩამორჩნენ
თანამედროვე ექსტრამოდერ-
ნისტული და ულტრატექნიკუ-
რი ცხოვრების მაჯისცემას.

დაინტერესებულო მოქალა-
ქნო, ჩაბრძანდით მოლნისის
სტალინის, სახელობის კოლმე-
ურნებაში (ამჟამად საბჭოთა

ფილი თავშვდ თ შარ ე ა),
გთხოვთ განუშარტოთ ამხანა-
გებს, როგორ ხდება ყველიდან
რძის მიღება.

— დიდი სიამოვნებით, მე-
გობრებო! მოგეხსენებათ, რომ
ზოგიერთ კოლმეურნეობას აქვს
რძის წულადობის გეგმა, რო-
მელსაც შესრულება უნდა და
ჩაბარება. ასეთი გეგმა ჰქონდა
ყოფილ ჩემს კოლმეურნეობა-
საც. ნაკისრი ვალდებულების
მიხედვით უნდა მოვაწველა
და ჩაგვებარებინა სახელმწი-
ფოსათვის 29070 კბ რძე-
ძროხებს რომ მოვლა-პატრო-
ნობა უნდა და მშიერი ძროხა
რომ არ იწველება, ალბათ, ესც
კარგად იცით. მე და ჩვენი მე-
ძროხებობის ფერმის გამზეს მი-
ტეშა ბერძენაძეს რომ ამის
თავი არ გვქონდა, ეს, ალბათ,
აღარ იცით და სწორედ ამ გა-
რემოებამ დაგვაყვნა დიდი აღ-
მოჩენის წინაშე.

— მიტუშა, როგორ ჩავაბა-
როთ რძე სახელმწიფოს? —
ვკითხე მე მიტუშას.

— არაფერი არ გვაქვს და
რას ჩავაბარებო? — მიპასუხა
მან.

— რა გვაქვს ჩვენ? — ვი-
კითხე მე.

— გვაქვს 3 ტონა და 230
კილოგრამი ყველი, — მიპა-
სუხა მეძროხებობის ფერმის აღ-
მრიცხველმა კუჭიკო ფრუიძემ.

— პოდა, გამოვხადოთ ყვე-
ლიდან რძე. — წამომცდა მე
დიდი აღმოჩენის პირველი
ფორმულა.

შეურნეობაში), გააჩერეთ ნე-
ბისმიერი ღლაპი და ჰკითხეთ:
— ბიძიკო, საიდან ვიღებთ
რძეს?

— ყველიდან! — გიპასუ-
ხებთ იგი. თქვენ გაგიგვირდე-
ბათ კი არა, გაოცებისაგან იყ-
ვირებთ, როგორ და საიდანო,
მაგრამ აქ გასაკვირი არაფე-

— როგორ? — გაუკვირდათ
პირველად ყველას თქვენსა-
ვით, მაგრამ პატარა ახსნა-გა-
ნმარტებისა და ბუღალტერ
შალიკო თანდარაშვილის გამ-
ჭრიახობის შემდგებ მივიღეთ
აღმოჩენის მთლიანი ფორმუ-
ლა. აი ისიც:

ჩვენი კოლმეურნეობის სეი-

ფიდან გამოღებულ იქნა შეგ
არსებული ხელის ჭუჭყის, ეგრეთ
წოდებული უფლის ტერმინს გა-
მგე და აღმრიცხელი სასწრა-
ფოდ დაუკავშირდნებ შელნი-
სის ყველ-კარაჟის ქარხნის დი-
რეტორის სტუანე ბედნების და
ქარხნის საწყობის გამგეს
მაღალ მამდოვს. ამხანაგბო,
ჩვენ ვითომ ჩაგაბარებთ 3
ტონა და 230 კილოგრამ
ყველს, თქვენ ამ „ყველს“ გა-
ტარებთ როგორც ჩვენს მიერ
თქვენთვის ჩაბარებულ 29070
კილოგრამ რძეს, მოგვცემთ
შესაბამის ცნობას. ამის შემ-
დეგ „ყველს“ ვითომ გადავუგ-
ზავნით ბოლნისის სასურსათო
მაღაზიის გამგე სავლე ბუბუ-
ტელაშვილს.

— კი, მაგრამ ის დაგვეთან-
ხმება?! — გაიკვირვა ქარხნის
დირექტორმა.

— შენ ნუ ინაღვლებ, ბუბუ-
ტელაშვილს ჟევე გადაეცა
ყველის საფასური 3.553 მანე-
თი.

— კი, მაგრამ რძე?

— რძე არ არის.

— ყველი?

— არც ყველი არის.

— აბა რა არის?

— არის „ფული“ და, რაც
მთავარია, გეგმა შეასრულეთ
თქვენც, ჩვენც და მაღაზიამც-
შეიძლება პრემიებიც მოგვცე,
გასაგებია?

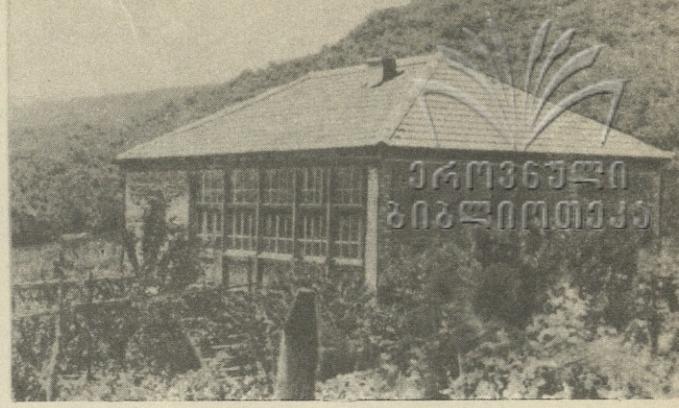
— გასაგებია! — თქვე დი-
რეტორმა და ყველიდან რძის
მიღების ეს დიდი აღმოჩენა
დამთავრდა.

ერთი რამ მიკვირს ოღონდ,
დიდი ნასწავლი კაცი არა ვარ,
მაგრამ გამიგონია, რომ დიდი
აღმოჩენის მიღებისათვის ხალხს ნო-
ბელისა და სხვა რაღაც პრე-

როგორ გადასცემენ ხოლმე. ეს
ჩვენი აღმოჩენა კი რატომდაც
სასამართლოს გადასცეს. არ
ვიცი, იქნებ პრემიების გაცემა
ახლა სასამართლოებს ევალე-
ბათ და, თუ ასეა, ძვირფასო
ნიანგო, თხოვე სასამართლოს
თავმჯდომარეს, რაც შეიძლება
მეტი მოგვცეს, იმიტომ, რომ
ბევრი ვართ.

— დიდი მაღლობელი ვართ,
პატივცემულო ხიდეშელო, სა-
კონსულტაციო საუბრის ჩატა-
რებისათვის. თქვენს თხოვნას
ევენელად გადაეცემთ სასამარ-
თლოს თავმჯდომარეს.

მუსიკის სახელმწიფო უნივერსიტეტი?

„უცხლა ბუზი ბჟოისო,
უუტართან კი ტუშისო“

საოცარი მწერია ფუტკარი, ფიჭას აკეთებს, შექსიმაღლურად მაგარს, მინიმაღლურად ცოტა მასალას ხარჯას, აძლევს არქიტექტურულად ლამაზ და გასაოცარად პრომორციულ ფორმას, ერთი სიტყვით, აკეთებს ყოფელგვარი ზედმეტობის გარეშე, შრომობს მზის ამოსელიდან მზის ჩასვლამდე, მისი ჭირანახული კი, როგორც იცით, თაფლივით ტებილია. შეიჩინა!

ჩემ განარისებული არ გვაქვს დაქშერთოთ მეცნიერული ნარკევე ფუტკარშე. უბრალოდ, ეს მშრომელი მწერი კონტრასტიმა მოგვაგონა. ან როგორ არ მოგვაგონდებოდა, როცა არონ ელოს ეს ტურფაშილიც ფუტკარივით „შრომობს“, დაურინავს კულაშიდან გაგრაში, სადაც სავაჭრო დაგრში მუშაობს, ჩასასობს ხორთუმს მაღაზის ბუტკოში და ამოაქვს ტყბილი ცხოვრებისათვის საჭირო ნეტკარი, აშენებს სახლს გულაში, უკაცრავად, სახლს კი არა — სასახლეს (იხ. სურ. 1), რთავს ოთახებს შესანიშნავი ავევით და ჩემად არის, არ ბზუის. ანდა რატომ უნდა იმზუოს? ბზუილს გაუგონებენ და გაიკირებენ — ეს რა უქნია არონს, როგორ მოუხერხდია ამოდენა სასახლის აგება, როცა სხვადასხვა მაქინაციებისათვის ორჯერ იყო პასუხისმგებაში მიცემული და ოჯახერვე გამართლებული “გამოვიდან?

რა გაემტყუნება არონს, როცა მისმა მეზობელმა ილია ხოტეველმა თორმეტოთახინი ორსართულიანი სასახლე ააშენა, გარაუც მოაწყო და შიგ „ვოლგაც“ დაყუნება. და ეს მაშინ, როგოსაც ხელფასი მომოცარება მანეთი აქვს. სამაგიეროდ ილია სამტრედის რაიუნივერსიტალის დირექტორის მოადგილე და რა შეაშია აქ ხელფასი!

კულოში რომ ჩავედით, ასე გვითხრეს — გიორგი იყლიანეს ეე კვანტალიანი არ მუშაობსო. ტყუილია, არ დაიჯეროთ. გიორგი რომ ვნახეთ, გადამტებული შრომისაგან იყლი სულ წურწურით ჩამოსდომდა. რას იზამთ, „პობედაში“ ცხელა, მით უმეტეს საკუთარში და, მით უფრო, როცა მანქანა „ყელამდე“ მგზავრებითა სასეს. თითო მგზავრი თითო აგურს ხომ შემატებს გიორგის მეურნეობას? თითო ასეთი აგური ხომაა თითო წითელი თუმნიანი? მერედა რამდენი ასეთი „აგური“ მიზიდა გიორგიმ გზოში? ეს არავის დაუთვლია, ეს არავინ იცის, მაგრამ იცის ამ უტყვება მოწმემ, გიორგი გვანტალიანის ორსართულიანმა სახლმა, სამტრედის რაიუნში, სოფ. ველურში რომაა ჭამოჭიმული.

როგორ მოგწონთ? ეს პატარა „ჩიტის მუდე“ (იხ. სურ. 2) უშესებარმა კაცმა ააგო! მაშ ვინც მუშაობს, სასახლის აგებას შეძლებს! ეს ჯერ მუშაობას გააჩინა, მერე — სასახლეს. ლევან გვარამიაც მუშაობს „გლავტორმეტრანსის“ ფოთის განყოფილებაში და კაი ხელფასიც აქვს. ახლა ეს ვიკითხოთ: შეესაბამება ლევანის ხელფასს ის ორსართულიანი სასახლე ფოთში, კორიგშირის ქუჩაზე რომ წამოჭიმა? არც ხელფასს შეესაბამება და არც მისი ოჯახის მოთხოვნილებას. ამიტომ მიაქირავა ლევანმა სახლის პირველი სართული საბაზშო ბაღს. იქ ახლა ბაგშები ფუტკრებივით ირეგიან და, აღბათ, იმიტომ ირეგიან, რომ თაფლი ლევანმა გაღოკის.

ლევანის მეზობელს მიხეილ გაგუას თაფლთან არა აქვს საქმე. ის ფოთის ხორცებინატში ძეხვეულობის საამქროს გამზედ მუშაობს. თუ მიხეილის მიერ დამზადებული ძეხვი კილოგრამი სულ დიდი სამი მანეთი ღირს, მაშ ვინგარიშოთ, რა სიგრძის ძეხვი უნდა დაემზადებინა მიხეილს, რომ ამ ძეხვის ფასის მონარჩენით კირვის ქუჩაზე, 75 ნომერში, ორსართულიანი სახლი და ერთი კაი „ვოლგაც“ ეყიდნა?

ეს რა არისო, შეგვედავება მიხეილი. აგერ ჩემი მეორე მეზობელი, ფოთელი იაკიბ ზიზოვები არც ძეხს აკეთებს; არც კარაქს, მატარებელში წერილ-წერილად ჰყიდის კამფეტებს, ფუნთუშებს, ლიმონას და სხვა წერილმან რამერუმეს და ახლა მახარაძეობის ქუჩაზე, 19 ნომერში, კარგა მსხვილ ორსართულიან სახლს აშენებს.

თუ შედავებაზე, ყველაზე მეტი შესადავებელი ისევ მე მაქესო, იტყვის ჩვენთვის უკვე ნაცონობი ლევან გვარამია. მე რომ მიკიუნებთ, სახლში საბაგშვი სახლი გასხსაო, აგერ გრიგოლ ერევანიამ, მაღალის გამზედ რომ მუშაობს, თვეში 60 წანეთი ხელფასი რომ აქვს, ჩემებრ ორსართულიანი სახლი ააგო და პირველი სართული ფოთოატელიეს მიაქირავა.

გვინდოდა ამ ფოთოატელიეს პაპარატით გადაგვეღრული სურათი გრიგოლის სახლისათვის, მაგრამ ატელიე დაკატილი დაგვიხვდა.

ახლა ცოტა აღმოსაგლეთისაკენ გადმოვინაცვლოთ და გაგიხსენოთ ის ადგილი, სადაც ჯვარი დგას და სევტიცხველია აღმართული. თბილისელთაგან მეტრმა გაიწია საქართველოს ძეგლი სატახტო ქალაქისაგნ და, თუ ძველად მცხეთელები თბილისელებს ახალი ქალაქის აგებაში ქმარებოდნენ, ახლა თბილისელები მცხეთას უხდიან გაღს და მის შემოგარენს ახალმოდური სრა-სასახლეებით ამშენებენ. აქ ძნელად თუ გაუკვირდება ვინჩეს რაიმე ტაძრის აგებაც კი, მაგრამ ანდრო გაბადაძემ დაამტკიცა, რომ არსაკიძეს არანაკლები ფაქტაცია. მართალია, ხეკორმულას წყალი არ უსგამს, მაგრამ ისეთი სასახლე ააგო მცხეთაში (იხ. სურ. 3), რომ, თუ საშუალო არა, დაწყებითი სკოლა მაინც მოთავსდება თავის შტატიანად. მხოლოდ ანდროს „პობედაში“ გამოყვანა დასტერდება ბაღ-ვენაზიდან, რათა ბაგშებს მეტი გასაქანი პერნება. რაო? თვითონ. ანდრო სად წავიდნა? ნუ გეფირებათ, ქუჩაში არ დარჩება. თბილისში, ჩელუსკანელების ქ. 23 ნომერში, ახალი ორმოცდაორგვადრატულმეტრიანი სახელმწიფო მინა აქვს თავისი სათავსოებით. თუმცა ანდრო ორმოცდაშებული წლის კაცია, მაგრამ ჯერჯერიძით დაუკახებულია და, კიდევაც რომ დაოჯახდეს, ურთი რომ მემკვიდრეც შეეძინოს, თუნდ ფუტკარივით გამრავლდეს და სკაც ჩაიდგას, მაინც ვერწოდ არ იქნება.

მართლაც საოცარი მწერია ფუტკარი, ფიჭას ზომიერად აგებს, რომ მარტო თვითონ ეყოს, არც მეტი, არც ნაკლები. ჭეშმარიტ მშრომელს ჰგავს ფუტკარი, ბუზივით უქმად არ ბზუის. ჩემიც ეს წერილი იმათვების მიგვიძენიანია, ვინც ბზუის, ფუტკარივით გამრავლდეს და სკაც ჩაიდგას, მაინც ვერწოდ არ იქნება.

გ. ჯავახაპურა
გ. პატარარი

თუ ფრა-წ ჭიქულ

თ ე ვ გ ა ღ ე ს ა ვ ე ლ ი

ჭიპა იყო თცდაცხრის,
ჭიტა — თცდაოქოთმეტის,
სშისგან სახის იერი
ჭიონდათ ოდნავ ჩერჩეტის.

ვინ დათვლიდა მათ ზიერ
დვინის კასრებს გამოცლილს,
ჭლოვანებით ორთავე
ერთად იყვნენ სამოცის.

ორ ჭელს ერთად ისწავლეს
იუზისპრუდენცია,
ორმა თითო ორ-ორჯერ
მოისმინა ლექცია.

ორივენი შეორე
კურსიდანვე გარიცხეს
და რუსთველის პრობეტზე
ხეტიალი დაიწყეს.

ბოლოს გაწყდა, გაშორდა
მათი გზები კარგა ხნით,

ჭიტამ ხელი არ დაპერა,
ჭიპას ჩაუნისკარტა:
— სხვა ვერავინ ვერ ნახე
ჩემი ცოლისდის გარდა? —

მწარედ გაწილებული
შეხტა ჭიპა, აენთო:
— შენ არ გინდა, რომ გვერნდეს
ქვისლებს ჰერი საერთო?

— შენ არ გინდა, რომ გვერნდეს,
პურ-მარილი ზიარი
და ორივეს გვილიდეს
გულგეთილი სიმამრი?

შენ არ გინდა — ძმაკაცებს
ერთი გვერნდეს სახლ-კარი?
მწარედ რისთვის ჩაფიქრდი?
ამა, ხელი... დაპერა!

ჭიტამ ჩაფიქრებულმა
ჭიპას უხმოდ შეხედა

დასაწუნი არა მაქვს
არც ოჯახი, არც გვარი,
შენი ქვისლი გამხადე,
ამა, ხელი დაპერა! —

ჭიტას ხელი არ შეხვდა
ძმურ მარჯვენას გამოწვდილს,
ცივად წაეპოტინა
არყის ჭიქას გამოცლილს.

მეცამეტედ ააგიო
არყის ჭიქა ჭიტამ და
თქვა: — მოგიერდე, არ მასხოეს,
ბოლოს ცოლად ვინ მყავდა.

ჯერ ცხოვრება წინ არის,
თუ ოდესმე შეშინდე,
მოდი, ჰერას გასწავლი.
ცოლი მყავდა მეშვიდე.

რომ შევირთავ მერვე ქალს,
გინდა ჩემი ცოლიდა? —

ჭიტამ ცოლი შეირთო
შეზობლების გარნაზო.

და თან გულში დასწყვევლა
ძველ ძმაკაცთან შეხვედრა,

ეტყის ჭიტა მეგობარი, —
— ამა ხელი, მოვიდა? —

ჭიპა მიტოვებული
დარჩა, როგორც იმოლი,
მოსკოვისქნ წაიღო
დაფნის მწვანე ფოთოლი.

იურა, შეორე
ხელი ხელშე არ დაპერა
და ცეცლივით არაყი
გულმოსულმა გადაპერა.

ჭიტას ახლა მრისხანედ
თვითონ ჭიპა შეხედავ,
თან დასწყვევლის ძმიშილთან
უკანასკნელ შეხვედრას...

ჩასვეს იგი ციხეში,
როგორც სპეციანტი...
შუბლი წამოუარდა,
შეეცვალა სიფათი.

ჭიპა აღარ მისცილდა
ჭიტას, როგორც მაჭანალს,
ხან ბასრ დანას აწედიდა,
ხან საფე ბოთლს, ხან ჩანგალს:

...მაგრამ უკანასკნელად
კი არ შეხვენენ, ნამდიოლად
ჭიტამ ჭიპა იმ დღესვე
დაბატირება სადილად.

სამ ჭელიწადს „რაინდი“
გრძნობდა ზამთრის სიგრილეს,
აგინძებდა, წყველიდა
დაფნას, დაფნის გვირვენებს.

— ამა, თავში ჩამეარი
დანა, ბოთლი, ჩანგალი,
ან მიჩვენე გზა-კვალი,
ანდა აქვე ჩამეალი!

სხვის ოჯახში ბიჭები
სუფრის როცა მოუსხენენ,
რან ამბობდნენ, მკითხველო,
გულისყურით მოუსმენ?

ბოლოს ჭიპა აღმოჩნდა
გარეთდამოშეებული,
გამხარულებული
და შეზარხოშებული.

შენს ცოლისდას სიმამრი
გაათხოვებს სულ სხვაზე,
ვიღაც ღლაპი ციგანი
დაგიჯდება სუფრაზე,

გოგმანებდა მათ ახლოს
ორი გვრიტი, ორი და.
— მე შევირთავ უფროს დას!
— ხელი მომე, მოვიდა?

ჭიტას ჭიპა შემოხდა
„დარიალში“ ერთხელ და
უთხრა — რა გქნა, ძმობილო,
თავზე თმები შეთხელდა.

ჭაფლებს ზიარ ჩანეანას,
თაგბედს დაგაწყველინებს,
განცხადებას გაყრისას
ცხრაჯერ დაგაწერინებს.

ჭიტა, როგორც საქვისლო,
საქვისლოსთან მორიგდა.
სასიმამრო შემთხრალი
სასიძოებს კოცნიდა:

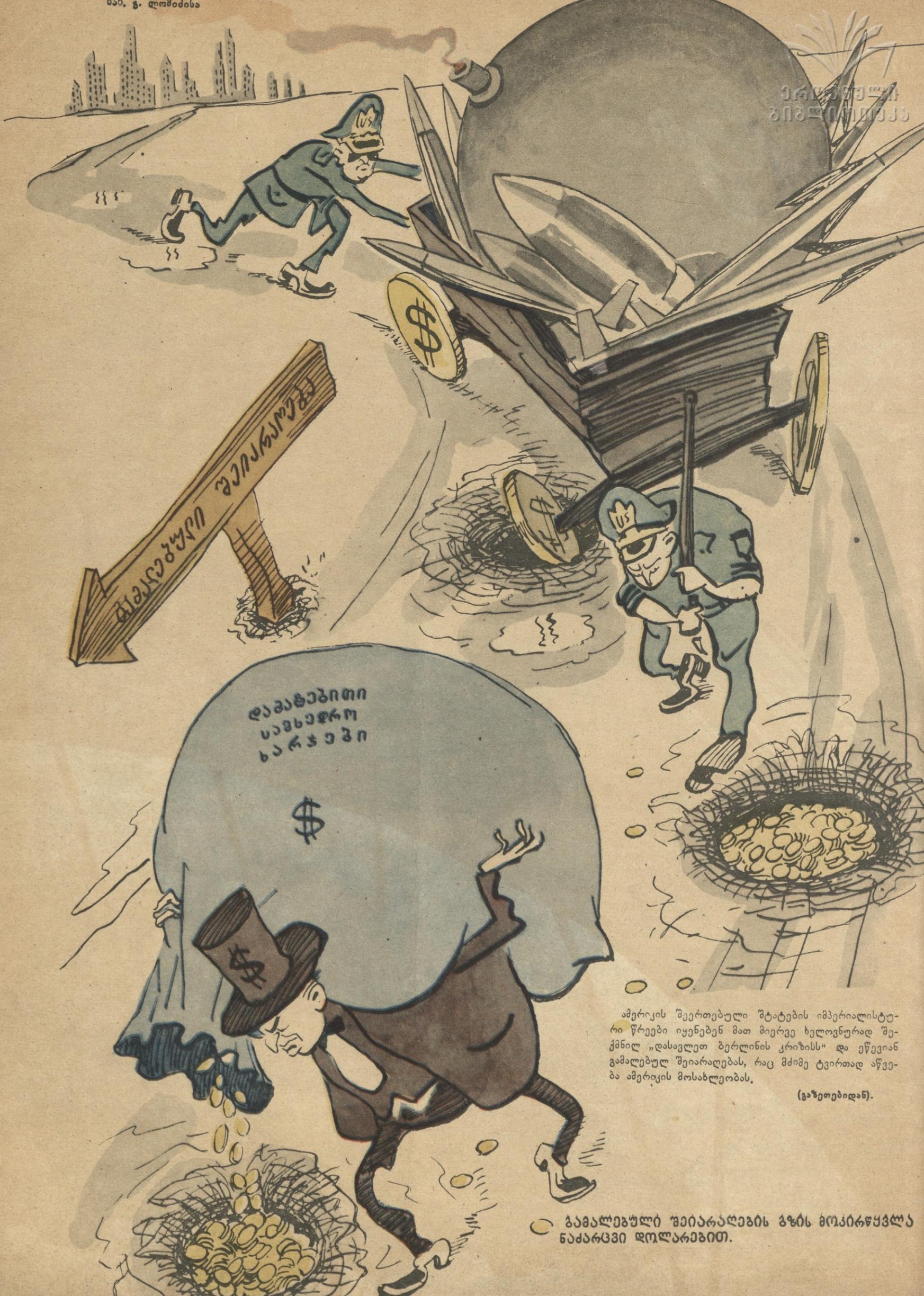
ჩემი რამე გააწყო,
შარტოობა მოწყინდა,
ხვალე უნდა გამაცნო
შენი კარგი ცოლისდა, —
უთხრა და თან მარჯვენა
გაუწოდა, — მოვიდა?! —

შენივ თავი დაგჩაგრავს
ხასიათის სირბილით,
სასამართლოს კიბეებს
გაცემითინებს სირბილით.
მე კი... შენთან ვიქენები,
ტაბილი, როგორც შაქარი,

— პოი, თქვენი ჭიპა მირიმე,
ორი ჭიპა მომცილდა. —
ორ გვირაში ორი ძმა
წყვილად დაგვიქორწილდა.

თბილისში და ოდიშში
მეც ვიყავი ქორწილში
და რაც მოხდა ოდიშში,
ჯერ ვერ გეტყვით, მოდიში!

კართველის
ბიბი მომავა

ამერიკის შეერთებული შტატების იმპერიალისტუ-
ლი წრეები იყენებენ მათ მიერვე ხელოვნურად შე-
ქმნილ „დასავლეთ ბერლინის კრიზის“ და ეწევიან
გამალებულ შეიარაღებას, რაც მძიმე ტვირთად აწვე-
ბა ამერიკის მოსახლეობას.

(გაზეობიდან).

○ გამალებული უაირალების გზის მოკიდყვალა
ნაქარცი დოლარებით.